

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 k.
Három évre 28 k.
Hat évre 52 k.
Helyben házhoz hozva.
Egy évre 10 k.
Három évre 28 k.
Hat évre 52 k.
Külföldre postán szállítva.
Egy évre 12 k.
Három évre 32 k.
Hat évre 60 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét első és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsi-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére sem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 51. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 március 3.

Mi történik Romániában?

Bratianu nem mer színt vallani.

Az Esti Ujság írja: Kenopol volt mi-
niszter kijelentette, hogy az unionisták közt,
akik Ausztria-Magyarország ellen a háborút
követelik, valamint Carp és Marghiloman
hívei között, akik németbarátok, elkieseredett
harc fejlődött ki. Bár a németiség nagy pro-
pagandát fejt ki, az unionista pártok mégis
egyre inkább tért hódítanak. Bratianu arra
törekszik, hogy a két áramlat között tartsa
magaát s mindent elkövet, hogy ne kelljen
színt vallania. Bizonyos jelenségek, mint
például Angliának nagy gabonavásárlása,
fölkeltették a németek figyelmét és a buka-
resti kormánytól felvilágosítást kértek Ro-
mánia semlegessége dolgában.

Filipescu oroszországi utjának titka.

A Brassói Lapok írja: A bukaresti
„Libertate” újból foglalkozik a Take Jo-
nescu és Filipescu közötti szakadással. A
viszály oka abban a körülményben kere-
sendő, hogy Take Jonescu nem hajlandó
támogatni Filipescut a Bratianu miniszter-
elnök elleni támadásban. Dacára annak,
hogy Filipescu heves modorban felszólította
Take Jonescut a kormánybuktató harcban
való részvételre „a Takeista banda marad-
ványának főnöke” vonakodott magát ennek
alávetni.

Ez a magatartás annyira felizgatta Fi-
lipescut, hogy barátait összehívatta magához
és elhatározta, hogy szakít Take Jones-
cuval.

Filipescu hirtelen elutazása Orosz-
szágba ennek a szakításnak köszönhető.

Filipescu környezetében azt beszélék,
hogy utazásából visszatérve teljesen új hely-
zetet fog a pártban találni, amelynek kivi-
telét Cantacuzino Misura bizták.

A Marghilomannali kibékülés még bi-
zonytalan a Take Jonescuval való szakítás
azonban bizonyos

A rubel és a bukaresti föderalista lapok.

Ezt a cikket azért adjuk le a Searából,
hogy kitűnjék, mennyire az orosz kancsuka
rubeljei parancsolnak a romániai muszka-
barát újságoknak és hirhedeit, levedlett mi-
niszter gazdáiknak, Filipescunak és Take
Jonescunak. Így mutatja be ezeket a meg-
vásároltakat a Seara:

— Mig a rubelzett sajtó ama német
veszedelemről ír, amelyet senki se lát és
senki sem érzi s amelyet a kormány oly
erélyesen visszautasított, az oroszok vakmerő
kihívásra vetemedtek Romániával szemben.
E napokban egy orosz hadihajó román vize-
ken, román zászló alatt evező román hajót
követve, ennek személyzetét Reninél letar-
toztatta. Ez a hír megjelent még az Univer-
sulban is, csak Filipescu és Jonescu lapjai
ban, az Epocában, az Adeverulban és a Di-
mineatában nem.

— Ez igen jellemző jelenség és ókes bi-
zonyíték arra, hogy a rubel még mindig járja
utját a lapoknál és gazdáiknál. De ez se volt
elég, a kormány felháborodva a muszka
szemtelenségen, elrendelte, hogy ezantul min-
den a Dunán s a tenger felé közeledő ro-
mán hajó egy határőrzőjáratot is vigyen a fe-
délzetén. A kormány ezen intézkedését nagy
megelégedéssel közölte valamennyi újság,
csak a fő federalista újságok nem.

— Most aztán a román közvélemény
nevében kérdezzük a muszkák romániai
lapjától, miért hallgatnak, miért hallgatnak
még akkor is, ha az oroszok oly galád ki-
hívásra vetemednek, hogy még a mi tulová-
tos kormányunk is, e szörnyű napokban is,
erélyes közbelépésre határozza el magát ve-
lünk szemben. Miért hallgatják el e lapok az
oroszok erőszakoskodásait és költenek ki
képtelenebbnél képtelenebb alávaló híreket,
amelyekről mindenkor bebizonyult, hogy
lelketlen koholmányok?

— Miért?

— Azért, mert az orosz kancsuka bő-
kezűen fizeti azokat az embereket, akikről

a diplomaták így szoktak beszélni: „drágán
fizetjük meg őket, parolázunk velük, amíg
szolgálatot teljesítenek, de mindenkor meg-
vetjük őket.”

— Ezek az emberek, úgy látszik, arra
is kaphatók lesznek, hogy Románia ellen
izgassák az oroszokat, ha a rubelosztó ezt
fogja követelni tőlük.

— Am közeledik a lezámolás nagy
órája és a Sarindar utcabeli gazemberpoliti-
kai kacsóbereknek felelőik fog kelleni alá-
való tettséikért.

— Avagy csak ezért igyekeznek most
minél több rubelt gyűjteni?

Erzsébet román királyné meghalt.

Bukarest, március 2.

**Erzsébet királyné, Károly ki-
rály özvegye ma reggel nyolc óra-
kor meghalt.**

Március elsőjén Erzsébet királyné beteg-
sége, amelyet muló természetű gyöngeség-
nek tartottak, veszedelmessé vált. A királyné
kétoldali tüdőgyulladásban szenvedett. Ke-
zelőorvosa, dr Buikliu kijelentette, hogy nincs
remény arra, hogy az ősz királyné felgyó-
gyuljon. Éjjel három óraker a királyt, a ki-
rálynét és az összes minisztereket az özvegy
királyné palotájába hívták, mert a kezelő-
orvosok azt hitték, hogy ütött Carmen Sylva
utolsó órája: a beteg érverete egyre gye-
nébb lett, láza megszűnt. Reggel 9 óraker
Erzsébet királyné állapota valamivel javult.
A bukaresti lapok délelőtt 10 óraker külön
kiadásban jelentették, hogy a királyné ve-
szedelmösen megbetegedett. A román köz-
élet összes előkelő személyiségei azonnal a
palotába siettek, hogy személyesen érdeklő-
jenek a királyné állapota felől.

A királyné az éjjelt nyugtalanul töl-
tötte s reggel 8 óraker Románia egész
közéletének mély gyászára kiszzenvedett.

**Csak azoknak a cigarettázóknak,
akik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek**

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színyomás,
de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: S. D. Modiano

Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

Fenyeget a hólyagos himlőjárvány

A főorvos jelentése a közigazgatási bizottságban.

Nagyváradot szerencsére, a háboru alatt még eddig elkerülték a veszedelmesebb járványos betegségek, bár a harctérről a múlt évben úgy a kolerát, mint a kütages hagyományt igen sok esetben behurcolták a harctérről.

A hatóság, különösen pedig dr. Mayer László főorvos erélyes, gyors és körültekintő intézkedéseinek sikerült a város közönségétől teljesen izolálni a veszedelmes betegségeket, oly szerencsével, hogy azok még szórványosan sem fordultak elő a város közönségénél.

Az utóbbi hetekben ismét egy veszélyes fertőző betegség: a hólyagos himlő fenyegeti a város közönségét. Ez a baj azonban nem a harctérről fenyegeti a várost, hanem a sokkal nehezebben ellenőrizhető vidékről, a Nagyvárad közvetlen szomszédságában fekvő községekből. A baj mint egy gyűrű, veszi körül Nagyváradot.

A hatósági orvosok és a többi gyakorló orvosok erélyesen küzdenek a veszedelem behurcolása ellen s ennek a buzgó munkának valószínűleg meg is lesz az eredménye, ha a város közönsége is kellő elővigyázatot és óvatosságot fejt ki a fenyegető veszedelemmel szemben.

A város közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén a tisztviselői hivatali hivatalként rámutatott a bajra. Ez idő szerint ijedelemre még nincs ok, de ha a kellő óvatosságot a közönség elmulasztja, nem csak megnehezíti a hatóság és az orvosok munkáját, de tápot ad a veszély terjedésének.

A közigazgatási bizottság ülésének lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnöklése alatt jelen voltak: Németh István kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Thury Endre kir. ügyész, May Sándor kir. főmérnök, Lukács Ödön főjegyző, dr. Thury László városi főügyész, dr. Istvánffy István árvaszéki elnök, dr. Nemes Áron tb. főorvos, Molnár Imre gazdasági felügyelő, dr. Mihály Lajos, Sulyok István, dr. Adorján Árpád, dr. Adorján Emil.

Az ülés elején felolvasták a polgármester havi jelentését, amelyből közöljük a következő adatokat:

Február hónapban a közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt, mivel a halálozások száma, az idegenek levonásával is, 14 elmulja felül a születések számát.

A fertőző betegségek közül a kanyaró 173 esetben fordult elő, a difteritisz 10 esetben, 1 halálozással, a vörheny 17 esetben, 1 halálozással, a hasihagyomány 3 esetben (17 helyi, 12 idegen) 2 halálozással; kütages láz 3 esetben, idegen katoáknál, fültömrigyölő 2 esetben, bárányhimlő 3 esetben, veszettség 1 esetben, 1 halálozással.

A hólyagos himlő 13 esetben fordult elő 2 halálozással, köztük egy házaló Szalárdról, 2 gyermek Száldobágyról, 1 cigányról Lessről hurcolta be, 1 helybeli nő és 1 helybeli ügyvéd a fertőzést Érmihályfalván kapta, 1 nő pedig Kokadról jött betegre haza, 1 helybeli nő Budapestről jött betegre haza; 3 idegen katona a várban betegedett meg

hólyagos himlőben és a várból kapta meg egy nő a veszedelmes betegséget.

A hólyagos himlő Nagyvárad közvetlen szomszédságában van, mégis mindezekig — hála a közönség nagyobb intelligenciájának és az egészségügyi személyzet: a kerületi tisztviselő orvosok, kórházi felügyelő, fertőtlenítők és a rendőrkapitányi hivatal buzgalmaának, amellyel Nagyvárad városának megfizethetetlen szolgálatot teljesítenek és Nagyvárad város gyakorló orvosi kara magas intelligenciája és kötelességtudásának, amellyel minden egyes esetet azonnal telefonon és szóbelileg bejelentenek, — sikerült megakadályoznunk még egyes kisebb gócpontok keletkezését is.

A fakultatív beoltást a tisztviselő főorvos javaslatára behozták és február 18. óta a véd-himlőoltás rendszeresen folyik a főorvosi hivatalban hétfőn, szerdán és pénteken esti 6—7 óra között.

Az iskolás gyermekek az iskolákban lesznek successive beoltva. A városi tisztviselőket még ezen a héten beoltatják.

A kényszeroltás elrendelése csak idő kérdése; mihelyt látja az orvosi hivatal, hogy az ingyenes oltásra nem jelentkeznek tömegesen, azonnal megkéri a kényszerbeoltásra az engedélyt a belügyminisztertől.

Az utolsó 5 évben máig beoltott 5048 csememő (1. oltás), másodoltásban részesült 7982. Ehhez járul még a katonaság részéről 7000 beoltás s így a beoltottak száma 20030. Gyorsabb tempóban még a kényszeroltás sem fog menni.

Február hónapban a járványkórházban 100 beteget, a gyermekkórházban pedig 87 fekvő és 433 bajáró beteget gyógykezelték.

Nagyváradon született februárban 55 fiú, 52 leány, összesen 107 gyermek. Elhalt 106 férfi, 80 nő, összesen 186 egyén, köztük 65 idegen. Öt éven aluli gyermek 47 halt el.

A közbiztonsági állapot februárban normális volt. Lopás 146, sikkasztás 9, csalás 2, jogtalan elcsúsztatás 16, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 4, magánlak sértés 2 fordult elő. Letartóztatva volt 5, eltoloncoltatott 65 egyén.

Az adók befizetése februárban jó volt. Befizettek: kincstári adóban 271975 K 88 fillért, városi adóban 148580 K 98 fillért.

Februárban kiadott 14 új iparigazolvány, megszűnt 7 iparüzlet.

Sulyok István a jelentés kapcsán rámutat a veszett ebek garázdálkodásaira. Ugy látja, hogy a tekintetben nem intézkedik a hatóság a kellő eréllyel.

Lukács Ödön rámutat, hogy a hatóság megtette a baj terjedésének megállítására a szigorú intézkedéseket.

Hlatky Endre főispán felemlíti, hogy a hatóság szigorú intézkedése ellen még a közgyűlésen is interpellált Balogh Dóme.

Dr. Nemes Áron: A hólyagos himlő elfojtására gyors és szigorú intézkedéseket foganatosít a városi orvosi hivatal és a rendőrség. A betegséget a vidékről hurcolták be. Éppen ma kellett a Rimanóczy éttermet bezáratni 14 napra, egy előfordult eset alkalmából. Éppen a szigorú és gyors óvintézkedések után bizik abban, hogy a veszedelmes baj nem kap lábra Nagyváradon.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

Dr. Istvánffy István árvaszéki elnök

bejelentette az árvákat illető, pártfogó rendszer érdekében kiadott miniszteri leiratot, amelyet tudomásul vettek.

Vasady Lajos kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a kultuszminiszter jóváhagyta a közigazgatási bizottság azon intézkedését, amellyel Medzihradzky Anna tanítónő ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte, de egyben Gulácsy Endre igazgató-tanító ellen is elrendelte a fegyelmi vizsgálatot a miniszter ugyanezen ügyben.

Tudomásul vették az igazságügyminiszter rendeletét, amellyel Medvigy István kir. ügyészt a közigazgatási bizottságba póttagul kirendelte.

A város közuti alapjának 1916. évi költségvetését elfogadták.

Apróbb építkezési és gyógydíj ügyet tárgyalta még s az ülés véget ért.

A Szent László-koldusápoló és fiu-menedékház-egyesület közgyűlése.

Tegnap délután 5 órakor tartotta meg a Szent László koldusápoló és fiu-menedékház-egyesület tisztújító közgyűlését, melyet választmányi ülés előzött meg.

A közgyűlésen dr. Bundala Mihály elnök helyett dr. Karácsonyi János elnök elnököt, jelen voltak: Kollányi Ferenc apátkanonok, dr. Vucskies Gyula, Imrik S. Zoltán, Mayer Antal, dr. Némethy Gyula, dr. Hoványi Gyula, dr. Schweiger Ede, Böszörményi Géza, dr. Imrik Gusztáv, dr. Gécy József, dr. Papp Károly.

A közgyűlés letárgyalta az egyesület múlt évi számadását, melyet dr. Hoványi Gyula pénztáros terjesztett be s melyet a számvizsgálók helyesnek találtak. A közgyűlés a pénztárnoknak a felmentvényt megadta.

Ezután a tisztújításra került a sor. Dr. Karácsonyi János az elnökség és a tisztikar lemondását terjesztette elő és indítványozta, hogy korelnökké Böszörményi Gézát válassza meg a közgyűlés. Böszörményi Géza, mint korelnök átvette a gyűlés vezetését s indítványozta, hogy elnökké újból dr. Bundala Mihály prépostkanonokot, pápai prelátest, alelnökké és vagyónörre dr. Karácsonyi János prépostkanonokot válassza meg a közgyűlés.

A közgyűlés lelkesedéssel választotta meg újból a volt elnököt s alelnököt. Dr. Karácsonyi János újra elfoglalta az elnöki széket s folytatólag megválasztották a tisztikart.

Tisztviselők a régiek lettek. Titkár lett dr. Krüger Jenő, de mivel hadbavonult, helyette dr. Papp Károly fogja ellátni a titkári teendőket elnöki megbízásból. Pénztáros lett dr. Hoványi Gyula, kinek családjában öröklődik ez az állás. Már az édes atyja is pénztárosa volt az egyesületnek. Gazda lett Sünger Bertalan, ügyész Böszörményi Géza. Számvizsgálók: Mayer Antal, Justh Károly, Sünger Bertalan, dr. Schweiger Ede.

Választmányi tagokká lettek: Dr. Bozóky Alajos, dr. Bozóky Ferenc, Brém Lőrinc, Fetszer Antal, Frankó Endre, Gallért László, Grócz Béla, Halász Gyula, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Imrik Gusztáv, Imrik S. Zoltán, Justh Károly, Kollányi Ferenc, dr. Lábán Lajos, dr. Lestyán Endre, dr. Mazurek Gyula, Mayer Antal, dr. Molnár Imre, dr. Némethy Gyula, dr. Papp Károly, dr. Rádl Ödön, Spett Gyula, Szirmay L. Árpád, dr. Schweiger Ede, Székely Sándor, Sztarill Ferenc, Sünger Bertalan, dr. Sigmund Andor, dr. Vucskies Gyula. Az új tisztviselők élettelésével ért véget a közgyűlés.

* **Megvételre kerestetik** egy közép nagyságu Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretn ek.

Ypernél támadnak a németek

Rotterdam, március 2. A Nieuve Rotterdamsche Courant jelenti, hogy a flandriai Zeelandban az utóbbi napokban nyugati irányból folytonos nehézsúlyú ágyúrást hallottak. Ypern és az Yser csatorna irányából is éjjel-nappal hallható a tüzérség működése.

Hatvanháromezer francia esett el Verdunnél

Berlin, március 2. Amsterdamból jelentik a Vossische Zeitung-nak: Londonból az a hír érkezett, hogy megbízható párisi táviratok szerint a franciák Verdunnél február 28-ig hatvanháromezer embert vesztek.

A németek támadásra készülnek a Maas-magaslatok ellen.

Rotterdam, március 2. A Timesnek jelenti Párisból február 28-ikéről:

A németek nyilván tanultak a franciák nagy ehampagnei offenzívájából. Akkor a franciák azt a sikert, a melyet pergőtűzekkel értek, nem voltak képesek kihasználni azért, mert a front nagyon terjedelmes volt, emberük pedig aránylag kevés volt. Az ellenség ezért most sokkal kisebb támadási frontot választott, hogy a gránátos sűrűbbé a rohamzó csapatok létszámát pedig nagyobbá tegye. A franciák idejekorán történt

visszavonulása az első napon mégis meg-hiusította az áttörési kísérletet. A második kísérletet most szintén megállították. Egy oldaltámadásnak a Maas magaslatai ellen, a melyet a németek most nyilván előkészí-tenek, kevés a kilátása a sikerre, mert a német tüzérség nehezen fog találni olyan állásokat, a honnan a francia tüzérség tűz alá veheti. Az utak is rosszak a tüzérség felvonulására. A német támadás már elérte tetőpontját, a francia ellentámadás most kezdődik.

A monarchia tüzérsége zavarta ki az ellenséget Durazzóból.

Budapest, március 2. (Saját tud.) Genf-ből jelentik: Essad basa a párisi Journalnak kijelentette, hogy a monarchia tüzérsége olyan hatásos volt, hogy az olaszok kénytelenek voltak Durazzóból kivonulni.

Elsüllyesztett támadó francia cirkáló.

Budapest, március 2. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Lyoni Progress jelenti, hogy hétfőn egy francia cirkáló ellenséges buvárhajóra talált, melyre tüzelni kezdett. A tüzelés azonban eredménytelen maradt. Másnap, kedden a buvárhajó megtorpedózta a cirkálót, mely állítólag elsüllyedt. A cirkáló legénysége megmenekült.

Höfernek nincs jelenteni valója.

Budapest, március 2. (Hivatalos.) Sehol sem történt lényegesebb esemény. Höfer.

Elpusztult Franciaország legnagyobb gőzöse.

Amsterdam, március 2. Párisi jelentések szerint a La Provence francia segéd-cirkáló katasztrófája világos nappal történt és a tenger egészen csendes volt. A hajó nyomban feloldalt fordult s alig egy negyedóra leforgása alatt elmerült. Most már biztos, hogy több mint ezer ember veszett oda. A La Provence a francia kereskedelmi flotta legjobb és legnagyobb amerikaijáró gőzöse volt, a melyet a háboru legelején alakítottak át segédcirkálónak. Párisban a szerencsétlenség nagy rémületet keltett és Briand miniszterelnököt a képviselők kérdésekkel ostromolták a képviselőház folyosóján.

A párisi lapok keményen támadják a tengerészeti miniszteriumot, hogy nem kísértette torpedókkal a La Provence-ot. Hajós szakkörökben ennek okául azt adják, hogy ez a gőzös a leggyorsabb járatuak közül való volt, tehát nem látszott szük-

ségesnek, hogy torpedónaszádokkal kísérjék.

A hercegprimás atörök-bolgár szövetségeseinkről.

A vallás és a világháboru.

Budapest, március 2. (Saját tudósítónktól.) Az egyik fővárosi esti lap munkatársa beszélt a hercegprimással, aki többek közt a következőket mondta:

— A vallás-erkölcös nevelés mélyíti a hazaszeretetet. Ledönti a társadalmi korlátokat és testvéreként sorakoztatja a harcosokat. A világháboruak nagy nyeresége, hogy szövettünk a törökökkel és bolgárokkal. A török földön sok katolikus missió virágzik. A háboru után a pápaság és a törökök között kondordatum létesülhet, mely biztosítja a török nemzeti érdekeket. A háboru után a katolikus egyház lesz a világot megújító erkölcsi erő, mely erkölcsi alspját, szilárd biztosítékát nyújtja a szomjuzott világbekezők.

Driant őrnagy eltűnt.

Genf, március 2. Driant őrnagy, Boulanger veje Verdunnél eltűnt. Valószínű, hogy a németek kezébe került. Driant őrnagy Deltassanak volt a legbuzgóbb segítőtársa a háboru előkészítésében s így eltűnése nagyon érzékenyen érintette a franciákat.

A franciák hiábavaló ember áldozata.

Berlin, március 2. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A helyzet általánosságban nem változott.

Az Iser területen az ellenség főképp tüzérségi tevékenységet fejtett ki. A Maas keleti partján Duomont erődnél a franciák embereiket újból hiábavaló ellentámadási kísérletben áldozták fel.

Élénkség Riga körül.

Keleti hadszíntér.

Az arevonal északi részén a tüzérségi harcok helyenkint nagyobb élénkséget értek el. Előőrseink kisebb vállalkozásai az ellenséges biztosító osztagok ellen sikerrel jártak. Micantól északnyugatra egy orosz repülőgépet légi harcban legyőztünk. A benne ülőkkel együtt kezünkre került. Repülőink sikeresen támadták meg a melodescói vasuti területet.

Balkáni hadszíntér.

Nines ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Verdunnél hevesebb lesz a harc.

Luganó, március 2. A Corriere della Sera ezt írja:

— A csata tovább tart és a jelek arra vallanak, hogy még hevesebb lesz. Párisban tulnyomó az a vélemény, hogy a helyzet ideoda hullámvás után a mult szombaton javulni kezdett, de még nem szabad azt hinni, hogy a beálló szünet a harcok el-lanyhulását jelentené. Bizonyára lesznek még aggodalmas órák és túlzott optimizmus még erősebb veszélyt okozhat. A rettenetes tragédia még nem közeledik a végéhez. Ha az utolsó hírek jobbak is, mégis kiábrándították azokat, a kik már a német előrenyomulás teljes kudarcára számítottak. Most nyilván átmeneti pillanatokot élünk; az ellenség még nem indította meg rohamait az első napok hevességével, de már is olyan jeleket árul el, a melyek arra mutatnak, hogy nemcsak hogy nem mondott le a douaumonti állások elleni támadásról, hanem koncentrált támadásba megy át Verdun keleti erdejei ellen. Ez a támadás a harcok új fejezetét jelenti.

Salandrának nem kellene az intervencionisták.

Luganó, március 2. (Saját tudósítónktól.) Salandra visszautasította az intervencionistáknak azt a követelését, hogy pártjukból minisztereket nevezzenek ki.

Megdrágulnak az élelmiszerek Angliában.

Berlin, március 2. Hágából táviratozzák a Tagliche Rundschau-nak: Az angol biztosító társaságok március 1-től kezdve 15 százalékkal felemelték a felfegyverzett kereskedelmi gőzösök biztosítási díjtételét. A német tengeralattjáró naszádok annyira fenyegetik a hajózást, hogy az élelmiszerek hihetetlenül meg fognak drágulni.

Az ügyvédség jogos panaszai.

Háborus és háboru utáni feladatok.

A nagyváradi ügyvédi kamara választmánya tegnap Adorján Emil dr elnöklésével megállapította annak a feliratrak szövegét, amelyet a vasárnapi közgyűlés elé terjeszt.

A jelentés Thury Kálmán dr titkár gondos, nagy tudású és választékos munkája. Tömören érinti az összes igazságszolgáltatási kérdéseket, rámutat a bajokra, az ügyvédség leromlására s világosan megjelöli a segítség módjait. Elsőrendű alkotás ez a felirat, mert bátran, tisztalátással mutatja meg a valódi helyzetet és széleskörű programot ad.

Wallner halála.

Wallner Ödön drt, a volt elnököt paréntálja el a jelentés első sorban. A régi nemes jellemű és önzetlenül munkálkodó embernek, a kiváló jogásznak, közbecsülésben álló kartársnak példányképe volt az elhunyt, akinek helyét nem töltik be adig, míg az ügyvédek mind haza nem jönnek. Addig Adorján Emil dr alelnök viszi az elnöki tisztet.

Ügyvédek a háborusban.

Az ügyvédség kivette részét a világháboruból, a nagyváradi ügyvédek kétharmad része a hátréren van. Elestek: Mendelényi Béla dr, Sándor Samu dr, Ney Andor dr (Tenke), Kristály Elemér dr ügyvédjelölt; hadifogságba kerültek: Dáncs Sándor dr, Rozvány Jenő dr, Sarkadi Sándor dr, Erőss Lajos dr (Berettyóújfalú), Dálen Viktor (Szilágysomlyó). Sok ügyvédet kitűntettek. Hála és elismerés a hősöknek, kegyelet a halottak emlékének.

A hatalom a kormányé.

A törvényhozás és igazságszolgáltatás fejezetében a jelentés rámutat arra, hogy a törvényhozás jogtermelő tevékenysége teljesen átcsuszott a kormányzó hatalom kezébe. Ezt nem lehet a jog rendes szempontja szerint megbírálni, csak a hadi érdekek teszik ezt elfogadhatóvá.

Rehabilitációt!

A gyorsított bünvádi eljárásról nem kíván bírálatot mondani a jelentés, hiszen ideiglenes érvényű, de a gyakorlati tapasztalatok szerint aggályt keltő a védelemnek a főtárgyalásig való kizárása. Sok polgár alaptalan zaklatásnak van kitéve, ok nélkül szenved el hosszú vizsgálati fogságot. A nagy apparátussal kezelt ügyek jelentékeny része felmentéssel végződik. A védelem nagyobb hatáskörének biztosítása, a polgárok rehabilitálása, akik tényleges alap nélkül meghurcoltatnak, szükséges, mert az elszervezett szegényért, a meghurcoltatásért a felmentés csekély vigaszt nyújt.

A moratórium

intézkedései helyesek, tul vagyunk a nehézségeken, most már a takarékpénztári betétek fokozatos feloldása szükséges.

A bíróságokat

az új polgári perrendtartás óriási feladat elé állította, s háboru végével ez a feladat megkétszereződik a felfüggesztett ügyek folyamathatóságával. Szükséges lesz a létszám kiigazítása személyzetszaporítás.

Az ügyészség és fogház

épületéről számtalanszor megállapította a kamara, hogy rozzant s a törvénykezés céljainak nem felel meg, új építkezés szük-

séges. A vidéki járásbírók épületének bérletét ne hosszabbítsa meg a miniszter, hanem építtessen.

Bary József

haláláról emlékezik meg a jelentés. A volt törvényszéki elnök, kuriai bíró részrehajlatlan elnök, kiváló adminisztrátor volt, jó akarója az ügyvédségnek. Utóda

Balás Elemér dr

elnök régi ismerőse az ügyvédségnek ügyész korából s megfelelően, nemes szellemben fogja az ügyeket intézni. Amire beköszöntő beszéde reményt nyújt. Elismerőleg szólott az ügyvédi karról.

Baróthy Pál

főügyész helyettesé váló kinevezése sok szimpátiát váltott ki az ügyvédi karból, nagyon becsülték kiválóságaiért. Utóda

Thury Endre dr

ügyész igazságszerető, humanus gondolkozása, adminisztratív képességű és igazságos ember, örömmel üdvözlök.

Panaszok.

A vádiratot csak a félnek kézbesítik ki, a védőnek nem, ha elveszi a fél, baj van. 3-4000 iv papírról van szó.

A büntető irattárban az ügyvédnek személyesen kell kivonatolni, míg a vád kényelmesen tanulmányozhatja az iratokat. A járásbírósnál az értesítési idő d. e. 9-10-ig van egész helytelenül.

Nehéz helyzetben

van az ügyvédi kar, jajdul fel a jelentés, a nyugdíj és gyámintézet léte van kockára téve. Az ügyvédek kétharmad része háborusban, az ügyvédek tönkremenés előtt állanak.

Állami támogatást kapnak ugyan, de ez nem elég. Munkaalkalmakról kell gondoskodni, kiszélesíteni az ügyvédség hatáskörét, működési körét, eltiltani a jegyzői munkálatokat. Széles programot ad itt a jelentés, amely viszhangot fog kelteni az országban s a törvényhozás működésének alapja kell, hogy legyen.

Akit már egyszer eltemettek.

A feltámadt halott a nagyváradi hadikórházban.

Pár héttel ezelőtt mikor az orosz hadsereg óriási, offenzívát indított a bukovinai fronton, a harcban megsebesült katonák egy részét a nagyváradi hadikórházba szállították. Azóta a betegek egy része már ismét a hátréren van.

A sok sebesült között volt egy katona, aki úgy a kezén mint a lábán rendkívül súlyos sebesülést szenvedett. A sebesülés következtében a katonának a kezét és lábát amputálni kellett. A súlyos operáció után napokig eszméletlenül feküdt a sebesült a kórházban. Eszméletlen állapotban nagyon gyakran beszélt félre.

Öt nappal az operáció után magához tért a katona. Ahogy szemét felnyitotta, tekintete a közelében lévő ágyra esett. A fehér ágyon bekötött fejjel, sápadt arccal feküdt egy másik katona. Mikor az amputált hős meglátta a bekötött fejű bajtársát, egyszerre megrémült, de nem mert szólani.

Mikor a kórház főorvosa a betegeket látogatta, az amputált katona megszólította az orvost.

— Főorvos ur kérem, ki az az ember,

aki ott fekszik bekötött fejjel, mert én azt az embert eltemettem.

A főorvos abban a tudatban, hogy a katona ismét eszméletlen kívül van, figyelmen kívül hagyta a kérdést és tovább ment. Másnap megint csak megszólalt az amputált, azonban az orvos megint figyelmen kívül hagyta.

Napok teltek így el, míg egyszer az amputált katonának fel szabad volt ülni az ágyában. Állandóan izgatta a bekötött fejű katonát. Most tehát, mikor felülhetett az ágyában, első kérdését ahhoz intézte.

— Mond komám! Nem Szabó vagy te?

— De biz én az vagyok. Felelte a bekötött fejű.

— De hiszen én téged eltemettem?

— El biz a.

— Hát akkor mér vagy itt mégis?

— Itt vagyok.

— Nem lehet a.

— Lehet a. Te komám hál' Istennek rosszul temettél el, oszt én meg felkeltem.

Az amputált érhittelennék találta a dolgot, azonban eltemetett bajtársa, aki különben jó cimborája is volt, megmagyarázta a furcsa viszotatlátás előzményeit.

Ütközet alatt történt, hogy Szabó sebet kapott s eszméletlenül terült el a földön. Az amputált bajtárs nehogy tömegsírba kerüljön a földi, de meg hogy a varjúk se prédáljanak belőle, meghallgatta Szabó szivverését és mikor szűnt a tűz, elásta. Az eltemetésre azonban nem volt elegendő ideje és épen csak egy olyan gödört tudott ásni, amelybe Szabót bele fektette. A test fölé pedig csak nagyon vékonyan lapátolt egy kis földet. Ezután nem tudja mi történt, mert ezután rövidesen megsebesült. Szabó azonban nem halt meg. A hideg földben magához tért. Elképzelt, mily rettenetes volt ébredése a föld alatt. Nem vesztette el azonban lélekjelenlétét s mivel érezte, hogy a testére hányt föld könnyű, sőt a fagyos göröngyök között tisztán látta az eget is, megmozdította a karját. Arra azonban hogy kiemelkedjék a sírgödörből, nem volt elég ereje. Karját mégis sikerült nagy nehezen kidugni a földből s azt mozgatva felhívta a közelben lévő figyelmét. Ez volt a legrettenetesebb óra. Ha nem veszik észre a földből kinyújtott kar mozgását, elevenen marad eltemetve. Szerencsére a mi egészségügyi katonáink észrevették a mozgó kart és egy-kettőre kiemelték sírjából Szabót.

Ma még súlyos beteg ugyan, de élete nem forog veszélyben.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18-02.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkálód ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayes-ter víze zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelfevő. Rendkívül érdekes lemez új-donságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hagedük, gramafonok, hurkölölegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszert javítása.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

A debreceni Kath. Népszövetségi Otthon közgyűlése.

Zsúfolásig megtelt nagytermében tartotta meg a debreceni Népszövetségi Otthon vasárnap délután 6 órakor az évi közgyűlését. Mult években fiatal, teletérős férfiak, most elzústható, barázdás arcu öreg emberek alvezették az egybegyűlteket nagy többségét. Tukkották az egybegyűlteket nagy többségét. Tukkották az egybegyűlteket nagy többségét. Tukkották az egybegyűlteket nagy többségét.

A nagy számban egybegyűlteket között ott voltak: Gróh Ferenc prépost plébános, fővédnök, Unger Gusztáv, Szent Királyi Tivadar, Csáth Zsigmond, Czipott György, dr. Bernolák Nándor, dr. Milosker Rezső, Suhajda Béla, Radákovic Géza, Husz Lajos, Baluncik Ignác, Pápay János stb.

A közgyűlés lelkesen üdvözölte Gróh Ferenc fővédnököt, ki a mult évben ezer koronát meghaladó adományával gyarapította az Otthon vagyont. Majd Erdődy-Bakacs Iván tartotta meg hazafias érzéstől áthatott jelentését.

A pénztáros, könyvtáros és felügyelőbizottság helyeslőleg tudomásul vett jelentése után Csernus Mihály igazgató ismertette az Otthon jövő évi programját. Több megvalósítandó altruista eszmét vetett felszínre, melyek közül különösen a hadiárvaház létesítése ragadta meg az egybegyűlteket figyelmét. Dr. Bernolák Nándor egyetemi tanár magas nivója, mély hazafias érzésű beszédében válaszolt a kath. társadalom kötelességét e téren és reális alapon álló tervezetét ajánlott a hadiárvaház megvalósítására. A közgyűlés után nagy lelkesedéssel fogadta el dr. Bernolák indítványát s annak megvalósítását a népszövetség válassmányára, mint kiküldött bizottságra bízta.

Mellau Márton lelkes szavakkal socialis kurzusok szükségességét hangoztatta, amit a közgyűlés szintén elfogadott.

A közgyűlés azután az új választást eszközölte. Az új tisztikar a következő: Fővédnök: Miklóssy István magyar gör. katolikus püspök, Gróh Ferenc prépost-plébános; díszelnökök: dr. Bernolák Nándor, Janovich Miklós, csikszentkirályi Lestyán Adorján, dr. Lóky Béla Mihály, Molnár Kálmán, dr. Stenczel Ferenc, Szent Királyi Tivadar, Uhlarik Béla, Unger Gusztáv; elnök: Csáth Zsigmond, alelnökök: Czipott György; ügyvezető-alelnökök: Kresznerics Gy. Ferenc, helyettes a háboru tartamára: Csernus Mihály; ügyész: dr. Gévay Béla, kit katonáskodása alatt dr. Csáth D. sző helyettesít; titkárok: Erdődy-Bakacs Iván és Kovács Mihály; pénztáros: Schepel Béla; ellenőr: Szemeredy Ferenc; könyvtáros: Puskás János; segédkönyvtárosok: Mike Ferenc és Gáll Lajos; gondnok: Szőke István.

A választás után társasvacsora volt, melyen negyvenen vettek részt. Az első felkösöntőt mondta: Csáth Zsigmond elnök az Otthon fővédnökére, Gróh Ferenc prépostra. Felkösöntőt mondtak továbbá: Gróh Ferenc — Csáth Zsigmond, az Otthon népszerű elnökére; Bernáth Ferenc dr. Bernolák Nándorra Bernolák Nándor ismételt Gróh Ferencre, Czipott György táblabíró Unger Gusztáv és Szent Királyi Tivadar díszelnökökre.

A társaság vidám hangulatban töltötte az estét és kellemes emlékekkel távozott az Otthonból.

Nagy lopások a vasuton.

Letartóztatott vasutasok.

A nagyváradai közönség az idén legtöbbet a fahiány miatt szenvedett. A hiány természetesen megszülte a maga bűnöseit is, akik kihasználva a helyzetet, igyekeztek jó üzleteket csinálni a fával, mindjárt bűnös uton is. A legelső mód volt a legolcsóbb befektetéssel létesíteni fakereskedést.

Ilyet üzött egy megtévedt vasutas, aki azóta már az igazságszolgáltatás kezében van és bizonyára elfogja venni jól megérdemelt büntetését.

Az illető vasutas az egyik nagyon közeli vasuti őrháznál volt alkalmazva, mint őr. A fia pedig mint fékező teljesített szolgálatot. A flu rendszerint tehervonatokkal járt és pedig azokkal a vonatokkal, amelyek az édesatyja állomáshelye előtt robogtak el. A fiatal suhanc vakmerő elszárat legény volt. A leggyorsabban haladó vonatok tetején is úgy tudott dolgozni, mint a nyugodtan álló vonatokon.

A két vasutas összebeszélve elhatározta, hogy meglopja a teherárakkal megrakott vonatokat.

A haditerv az volt, hogy a fékező előre kiszemeli magának a megdézsmálendő vonatot és mikor a vonat az édesatyja őrháza elé ér, ott amit letud dobni a vonatról, azt le is dobja.

A lopásra legalkalmasabb anyag a tűzifa volt. A fékezőnek ezzel volt a legkevésbb dolga. Egyszerűen felkapaszkodott a fával megrakott kocsik tetejére és onnan dobálta le a hasábotkat.

A vasuti töltés mellett természetesen ott várakozott már az apa és mikor a vonat elrohogott, nyomban hozzáfogott a lopott fa eltüntetéséhez. Reggelre már nyoma sem volt a fának. Hogy mennyi fát lophattak össze a tolvajok, azt nem lehet megállapítani. A károsultak nem tettek panaszt, mert hiszen akkor vizsgálat indult volna meg és ugyan ki tudta volna azt megállapítani, hogy az erdőből a nagyváradai pályaudvarig hol lopták meg a fát. A károsult örült, hogy volt fája és mással nem törődött.

A tolvajok is üznök talán még ma is mesteregüket, ha a véletlen útját nem szegi működésüknek. A kérdéses őrház közelében ugyanis a napokban éjjel váratlanul megjelent a járványkórház gondnoka és nagy meglepetéssel konstatálta, hogy az éjjeli 12—1 óra dacára ott fát szállítanak. Jól megrakott szekerek indultak be a város felé.

A gondnoknak gyanus volt a késői faszállítás és nyomban jelentést tett a látottakról a rendőrségnek. A rendőrség detektívjei azonnal munkába állottak és csakhamar eredményre is jutottak. A vasuti őr udvarán még két waggon fát találtak meg. A további vizsgálat során még igen sok más lopott holmit is találtak.

Az őrét és fiát letartóztatták.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett arc, orr, kéz ápolására és fehérítésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

HIREK

* **Személyi hir.** Bolza Alfonz dr. gróf, a nagyváradai királyi ügyészséghez beosztott ügyész tegnap Nagyváradra érkezett s elfoglalta hivatalát.

* **Uj zászlós.** A hivatalos lap közli, hogy Kovarcz Emil, a nagyváradai honvéd hadapródiskola III. évfolyamát végzett növendéke zászlóssá neveztetett ki.

* **Kitüntetett tisztak.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Untergasser* Silvius 37. gyalogezredbeli főhadnagyot újól a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki. Szintén legfelső dícsérő elismerésben részesült *Schmiederer* János 37. gyalogezredbeli főhadnagy. A koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve dr. *Ilutia* Tivadar 37. gyalogezredbeli tartalékos segédorvos.

* **Kisebb terjedelműek lesznek a lapok.** A hivatalos lap tegnapi száma kormányrendeletet közöl, a mely az ujságokat és az ujságolvasó közönséget különösen érdekli. A rendelet ujságpapír-központ felállítását mondja ki és törvényes korlátok közé szorítja a lapok terjedelmét. A kormányrendeletileg szabályozza, hogy minden lap hetenkint milyen terjedelemben jelenhetik meg és e rendeletével biztosítani akarja azt, hogy a meglévő papirkészletek is elegendők legyenek a lapok megjelenésének biztosítására. Az a legkisebb napi egész oldalterjedelem, melynél kisebbet az Ujságpapír Központ el nem rendelhet, a következő: a 12 filléres lapoknál 8 oldal, a 8 filléres lapoknál 6 oldal, a 6 filléres lapoknál 4 oldal, a 4 filléres lapoknál 2 oldal.

* **Grócz Béla nagyprépost adományai.** Grócz Béla nagyprépost 250 koronát küldött szerkesztőségünkbe a következő célokra: a vak katonáknak 100 koronát, a hadiárváknak 100 koronát, a Kath. Népszövetségnek hadi estélyek költségeire 50 koronát. Rendeltetési helyeire juttatjuk — Grócz Béla nagyprépostnak a népszövetségi hadi estélyekre szánt beérkező adományán kívül a mult vasárnapi népszövetségi ünnepélyen felülfizettek: dr. *Karácsonyi* János 10 K, *Jancsó* Lajos 5 K, özv. *Des Echerolles-Kruspér* Sándorné 4 K és igen sokan 3—2—1 koronás összegekkel; az összes adományokért ezuton is hálás köszönetet mond a Népszövetség igazgatósága.

* **Katonai kitüntetések.** A király *Krajcic* Antal 70. gy. e.-beli tart. őrmestert, *Aarta* Gottlieb 37. gy. e.-beli számvivő altisztet, *Ondrik* József 1. huszárezredbeli törzsőrmestert, *Bogaár* János 1. huszárezredbeli ezredkürtöst, *Svoboda* Alajos 1. huszárezredbeli címz. őrmestert, *Kalmár* János címz. I. oszt. patkolómestert az 1. huszárezredben, *Krisztinus* Emil 1. huszárezredbeli címz. I. oszt. számvivő altisztet, *Lorenz* Ágost 37. gy. e.-beli őrmestert, *Kaszás* Kálmán 7. huszárezredbeli tart. őrmestert és *Ressler* György I. oszt. címz. fegyvermestert a 37. gy. ezredben a koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntette ki a király.

*** A negyvenhárom-ötven éves tanítók tisztek lehetnek.** A Magyar Kurir jelenti: A honvédelmi miniszter most leiratban értesítette a tanítószolgálatot a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége által, hogy minő jogokat biztosított a legújabbban bevonuló tanítók részére. Az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére jogosult 43-50 éves népfelkeltési tényleges szolgálatra kötelezett tanítók közül mindazok, akik egyéniségüknél, kiképzési joguknál és magatartásuknál fogva reményt nyújtanak arra, hogy népfelkeltés tiszti kiképzés alá vonhatók és a tartalékos tiszti vizsga sikeres letétele után a harctéren népfelkeltő hadapródokká, zászlósokká és hadnagyokká kinevezhetők. A honvédelmi miniszter kijelenti továbbá leiratában, hogy megragadja az alkalmat, hogy a tanítószolgálatnak a háboru alatt neemesak a harctéren, hanem itthon is az ifjuság hazafias és a nagy idők szellemének megfelelő nevelése körül kifejtett tevékenységét és önfeláldozását teljes mértékben elismerve, a tanítószolgálat közönségét mondjon. A 43-50 éves korosztályok tanítói közül mindenütt igen nagy százalék vált be és ezek a felmentési kedvezményt is alig vették igénybe.

*** Kitüntetések a honvédségnél.** A hivatalos lap közli, hogy bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve a 4. honvéd gyezednél a következők: Borladyán Jakab szakasszvezető, Temesvári Mihály szakasszvezető, Hronyecz Mihály tizedes, Tóth János honvéd, Vanzu János honvéd, Popa Tivadar tart. honvéd, Papp Béla őrvezető, Megadja István honvéd és Holzmann János honvéd.

*** Népmisszió Belfenyéren.** Gróf Széchényi Miklós megyés püspök atyai jószágából kifolyólag a szinmagyar és katolikus Belfenyér hitközség is részesült az elmúlt hét folyamán a sz. misszió áldásaiban. Varga István és Péntes István jézusártsági atyák vezették apostoli buzgósággal és oszadalatos rátermettséggel a lelki megújulás forrásai felé a népet. A siker nem is maradt el, mert bár 250 férfi a harctéren van, mások Amerikában tartatnak vissza, vagy szolgálat miatt voltak távol az otthonától, úgy hogy alig 1100 lélek volt itthon, mégis mintegy 700-an járultak a szentségekhez. Különösen megható volt a csütörtök és szombat esti ünnepélyes gyertyás körmenet, melyben a nép a háboru szerencsés befejezéseért is imádkozott.

*** A debreceni „Kath. Népszö-**
vetségi-Otthon” 1916. március 5-én, a róm. kath. főgimnázium dísztermében a „Hadi árvaház”-alap javára háborus délutánt rendez.

Az ünnepély műsora a következő: 1. A Grand Cafében. Szabolcska-Révfy G. Előadja a *Népszöv. dalárda*. 2. Szavai *Tudós* Kata. 3. Soló-ének. Dr. Krüger Aladáré. 4. a) Szombati: Variaciones. b) Chaminada: Ses Syloains. Zongorán előadja: Horváth Magda. 5. Beszéd. Mondja: Dr. Titz Antal kegyesrendi tanár. 6. Vadászdal. Éneklő a *Dalárda*.

*** Dr Popescu Györgyné meghalt.** Dr Popescu Györgyné szül. Zigre C. G. zella 45 éves korában február 29-én Nagyváradon meghalt. Temetése ma d. e. 10 órakor lesz a Beöthy Ödön-u. 9. sz. gyászházból. Az elhunyt urnó Zigre Miklós tekintélyes várad ügyvéd leánya volt; férje, dr Popescu György ügyvéd a háboru kitorérékor hadbavonult s most mint főhadnagy szolgál a szerbiai harctéren; fiai közül az egyik az orosz

harctéren van, mint zászlós, a másik az orosz harctéren teljesít szolgálatot, mint hadapród. Az elhunytat nagyszámu tekintélyes rokonság gyászolja.

*** Baleset a Mútrágyagyárban.** Tegnap délután fél 5 órakor a Mútrágyagyárban több munkás egy waggont tolatott. Marinó Pál rontói születésű 17 éves munkásnak tolatás közben, mikor a waggont megrántotta, a ballába véletlenül beleakadt a váltóba, úgy hogy a kocsi kerekei lábfejét könnyebben megsértették. Beszállították az izr. kórházba.

*** Hólyagos himlő a Rimanóczy vendéglőben.** Városszerte, de különösen a városküzé részben folynak a védő oltások a hólyagos himlő ellen, mindenki siet megát biztosítani a veszély ellen. Ez az oka, hogy a veszélyes járvány nem tud elharapódzni, csak itt-ott, elvétve fordul elő egy-egy megbetegedés. Tegnap a Rimanóczy étteremben ütötte fel fejét a járvány. Reggel telefonon értesítették dr. Ertler Mór tisztiorvost, hogy a Rimanóczy vendéglő személyzetének egyik tagja hólyagos himlőben megbetegedett. Az orvos elhajtattott és megállapította, hogy özv. Ráduly Sándorné mosogatónő az illető, akit rögtön beszállították a járványkórházba. A tisztiorvos azonnal jelentést tett a rendőrkapitányi hivatalnál, amelyben javaslatba hozta, hogy az éttermet haladéktalanul zárassák be legalább is a himlőlappangási időszakig, 14 napig. A rendőrkapitány azonnal megtiltotta a szükséges óvintézkedéseket, s már délelőtt 10 órkor zárva volt az étterem, amelyet még akkor fertőtlenítettek. A járvány tovább terjedésének megakadályozása végett a további intézkedések is megtörténtek. A Ráduly Sándornéval érintkező személyek megfigyelés alá vétettek.

*** Bimbóhullás Berzátzy Mihály és neje Hann Teruska 5 éves kis leánya Ibike** e hó 1-én d. u. 5 órakor meghalt. Temetése ma d. u. fél 5 kor lesz a Nagáll. u. 1. sz. gyászházból. A kis halottban Hann Lajos szeretett unokáját gyászolja.

*** Svárdström Valborg hangversenye.** Egész Nagyváradon meleg érdeklődést keltett a Svárdström Valborg vasárnapi dalstábjáról szóló híradás. A Hegedűs hírlapirodában nagy a kereslet a jegyek iránt. Ezért is kéri az árusító iroda, hogy az előjegyzett jegyeket sziveskedjenek kiváltani, mert csütörtök délnél tovább fenntartani nem lehet. A budapesti lapok Svárdström Valborg febr. 27-én a fővárosban tartott hangversenyéről a legnagyobb elismerés és oszadalat hangján írnak. Rövid időközben a svéd művész már másodszor lép ebben az idényben a pesti publikum elé. Erre csak a legékezyeztetetebb hangverseny művészek mernek vállalkozni. Mindkét estélyen szorongásig megtelt a zeneakadémia nagyterme, hogy hódoljon oszadalatos előadó tehetségének. A jegyek nagy keresletéből azt kell következtetnünk, hogy a március 5-iki dalstély a jótékony háborus esték egyik legkiemelkedőbb hangversenye lesz.

*** Államsegélyesek figyelmébe.** Felhívom mindazon államszélyezetteket, kiknek sorozámuk 7448-7553-ig terjed, hogy fizetési könyvecskéjük átvétele végett folyó hó 3-án pénteken, 4-én szombaton és 6-án hétfőn jelentkezzenek (Városháza földszint 30.) Nagyvárad, 1916. március 2. Juricsky Barna, tanácsos.

*** Halálozás.** Özv. Arendáczy Mihályné szül. Györgyovich Amália 76 éves korában Mezőtelegden elhalt. Holttesteit Nagyváradra szállítják s holnap, március 4-én délután 4 órakor az olasz temető halottas házából helyezik örök nyugalomra.

Századrészben megnyert hat-
százezer korona. Nagyváradon ismert szabó cég volt a Sziládky Ernő, akinek ültét halála után Nagy P. István vette át. Hagyatékában maradt egy osztrák 1860-as államsorsjegy, amelyet két leánya és fia örökölt. A sorsjegy özeveg Jankovich Ernőné birtokában van, aki Bécsben él. Ezt a sorsjegyet Goldstein M. sorsjegyjügynök adta el a családnak. Goldstein tegnap értesítette Nagy P. Istvánt, hogy a legutóbbi húzáson a 60. szerest kibuzták s a sorsjegynek is ez a szerése. Egy századrészben tehát megnyerte a 600.000 koronás főnyereményt, ennyi ugyanis az esélye a nyereményre. A számhuzás május 1-én lesz s 100 számból húzzák ki a nyerő sorsjegyet. Nagy P. István sürgönyileg értesítette Jankovichnét.

*** A Mező-Telegd vidéki Takarékpénztár** most bossátotta ki az 1915. évről összeállított mérlegét és zárszámadását. Ez a kiváló szakértelemmel és körültekintéssel vezetett derék pénztárszervező nagy vidék közgazdasági életének érdekében elismerésre méltó eredményt szolgáltatja s úgy az igazgatóság, mint különösen Telegd József orsz. képviselő, ig. elnök és Boldogh László vezérigazgató méltán részvényesek és az intézet ügyfeleinek elismerésére és bizalmára. Ugy értesülnek, hogy az igazgatóság a március 19-én tartandó közgyűlésnek 5 százalékos kifizetését hozza javaslatba, mint a múlt évben, tekintettel arra, hogy a mérleg a legmészesben menő realitással állította egybe.

*** Családi rum vaníliaval vagy annász** izzel literje K. 450. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejlábonat. Kapható Barcas István „Apollo” drogeriában Pákozai-u. 7/B

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Péntek: Bőregér.
Szombaton délután: Legénybucsu.
Szombaton este: Nsbantsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)
Vasárnap délután: A Kisasszony ferje.
Vasárnap este: Csepürágók.

A bőregér. Ma este Strauss kedves régi operettejének, a Bőregérnek lesz a reprize, amelyben Sz. Zsigmond Anna és Komáromy Gizsi játsszák a két fő női szerepet. A többi szerepben Sik Rezső, Bihari, Bókefy, Leövey, Farkas Pál, Urai Blanka és Perényi lépnek fel.

A Legénybucsu délután. Szombaton délután ifjusági előadást rendez a társulat. Ez alkalommal a Legénybucsu kerület színre a már ismert szereposztásban, csupán a katonai szolgálatra bevonult Tompa Béla helyett lép fel Perényi Kálmán.

A vasárnapi előadások. Ma reggel kezdi meg a színházi pénztár a vasárnapi előadásokra a jegyek árusítását és ebből az alkalomból különösebben fel kell hívni a közönség figyelmét arra, hogy vasárnap este a Csepürágók lesz műsoron. Ez a régi-bübbajos zenéjű operette ma is a publikum egyik legkedvesebb operettje, amely már oly hosszú idő óta nem került színre, hogy most tökéletesen a premiere illúziójával foghatni a Csepürágók, annál is inkább, mert teljesen új betanulással kerül színre a darab. A közönség természetesen zsufolt házat biztosít a vasárnap esti előadásnak és így célszerű lesz előre gondoskodni a jegyekről.

azoknak, akik a kitűnő Csepürágók előadásában gyönyörködni akarnak. Vasárnap délután a Kisasszony férje kerül színre.

Legujabb táviratok.

A németek eddigi sikerei.

Budapest, március 2. Illetékes helyről jelentették ki, hogy a németek február 24-től kezdve 150 négyzetkilométernyi területet foglaltak el. Ez a terület négyszeresét teszi ki annak, amit a franciák 1915 ősztől tudtak elérni. Campagneban a németek vesztesége csekély. Verdun északkeleti része különösen az északi erődök a németek birtokában vannak. A németek Cote Loraine lábáig haladtak előre.

Orosz csapatmozgás a Kaukázusban.

Bukarest, március 2. Az oroszok kisázsiai ekspedíciójának a következő részleteit tudták meg: A hadműveletek katonai bázisát Odeszsa, Nikolajev és Sebastopol kikötői. A besszarábiai csapatokat ezeken a kikötőkön át fogják a Kaukázusba szállítani.

A román királyné temetése.

Budapest, március 2. (Saját tudósítónktól.) Erzsébet királynét vasárnap temetik Curtea-dargosból az ottani székesegyházba.

A mulatóhelyek zárórája.

Budapest, március 2. (Saját tudósítónktól.) A kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében március 15-től a mulatóhelyek és kocsimák éjjel 12 órakor bezárandók. Ez a rendelet nem vonatkozik a kávéházakra.

Igazságszolgáltatás.

Az urszádi jegyző bűnpöre.

Tegnap tovább folytatta az Ember Géza elnöklésével működő tanács az urszádi jegyző bűnyövének tárgyalását. A sok asszony egyre másra jelentkezik a felhívásra.

- Á' esi, domnu ma rog.
- Á' esi! Itt vagyok.

A tanulás azonban zavaros. Nem értik az ügyet s azt hiszik, hogy a visszajáró pénz is őket illette volna. Szöllőssy István erőlyesen cáfolja a tanak vallomását. A tárgyalás holnap is tart.

A szerkesztésért felelősök nevei:
Dr. PAPP Károly.

A jégfogyasztók figyelmébe.

Nagyvárad város jeggyára részéről tisztelettel értesítjük a fogyasztó közönséget, hogy a munkabérekben, üzemi anyagokban és fuvarozási költségekben beállott rendkívüli áremelkedések folytán kénytelenek vagyunk a jegyárat mérsékelten emelni. Március 1-től kezdve tehát a jegyárakat a következőkben szabjuk meg:

1. Egy tábla jég nagyfogyasztóknak a helyszínére szállítva 30 fillér.
2. Egy tábla jég kisméretű fogyasztóknak a helyszínére szállítva 40 fillér.
3. Egy féltábla jég kisméretű fogyasztóknak házhoz szállítva 22 fillér.

4. Havibérlet, a havibérszeg előleges fizetésével egész tábla jégre házhoz szállítva 11 K.

5. Ugyanaz féltábla jégre házhoz szállítva 6 K.

6. Egy tábla jég a telepen átvéve nagyvárad lakos részére 24 fillér.

7. Egy tábla jég a telepen átvéve vidékiek részére 30 fillér.

8. Egy 100 métermázsas raksúlyu wagonjég a telepen kocsiba rakva minden kocsi kiállítási díj nélkül 240 K.

A városi jeggyár ezeket az árakat további rendelkezésig az esetben tartja fenn, ha a munkabérek, üzemi és vegyiszerek továbbá áremelkedése ezt lehetővé teszi. Amennyiben további áremelkedések válnának szükségessé, erről a közönséget a jeggyár előre értesíteni fogja.

Azokkal, akik a jegyet a városban eddig is általán megegyezésben kapták, a város jeggyára méltányos áremelés mellett fogja a további jégkötéseket megállapítani.

Nagyvárad, 1916 március hó 2.

Köszeghy József,
városi főmérnök.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Korona Takarékszövetkezet közgyűlésileg elhatározott felosztása a nagyvárad kir. Törvényszék Ct. 277/3—1916 sz. végzésével jóváhagyatván, ezt ezennel meghirdetjük és felhívjuk a felosztó szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmad izbeni közzétételétől számított hat hónap alatt annál bizonyosabban érvényesítsék mert ellenesetben a tényleges felosztás ezen igényeikre tekintet nélkül fog megatósítottatni.

Nagyvárad, 1916 március 1.

A felszámoló bizottság.

Meghívó.

A Mező-Telegd vidéki takarékpénztár részvénytársaság

XXVI. rendes közgyűlését

1916 március 19-én délelőtt 10 órakor a takarékpénztár saját helyiségében tartja meg, melyre a részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és a nyereség hovatartozására vonatkozó indítványa.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A számadások előterjesztése és a nyereség hovatartozására iránt való határozathozatal.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
5. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 14. §-a értelmében: Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába a részvényt, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető tértívénnyel láttatik el.

Hatóságok, vagy nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kiadott letéti igazolványok az eredeti részvény helyett a közgyűlésben résztvétési jogot adó letét gyanánt elfogadtatnak.

Egy tulajdonos nevére szóló részvényekről csak egyetlen tértívény adható ki.

Az alapszabályok 30. §-a értelmében az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentései és a megvizsgált eredeti mérleg 1916. február 25-től kezdve az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Mezőtelegd, 1916. február 23.

Az igazgatóság.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Ma Pénteken másodszor és holnap Szombaton

**SIMON
JUDIT**

**Írta: Kiss József.
Rendezte: Mérey Adolf**

SZEMÉLYEK:

- Simon Judit . Cs. Aezéi Ilona, Nemzeti színház tagja
- Judit apja . . Rátkay Márton, Király „
- Simon zsidó . Somlay Arthur, Nemzeti „
- Rabbi Vágó Béla, Magyar „
- A Sathen . . Sarkady Aladár, Vig „
- A ficsur . . . Fodor Arthur.

Rendes helyárák.

Az előadások kezdete pontban 5 órakor, utolsó előadás 9 órakor.

HELYÁRAK:

Páholy-ülés 1 korona 50 fill.
Zsöllye 1 kor. Támlásszék 80 fillér. II-ik hely 60 fillér. III-ik hely 40 fillér.

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

A Mező-Telegd vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság zárszámadása az 1915. évről.

Mérleg-számla 1915 december 31-én

V a g y o n	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		T e h e r	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS			
	K	f	K	f		K	f	K	f		
Pénzkészlet				23352							
<i>Értékpapírok:</i>											
25 drb. Bpest Lipótvárosi Tak. részvény á 206—	5150				<i>Saját alapok:</i>						
5000 K. n. é. I. magyar hadikölcsön kötvény „ 97 50	4875				Részvénytőke						300000
5000 „ „ II. „ „ „ „ „ 97 10	4855				Tartalék alap*						170000
50000 „ „ III. „ „ „ „ „ 97 40	48700				<i>Idegen tőkék:</i>						
1 drb. Bpest Szék. Fővárosi nyeremény kötvény 180—	180			63760	Betétek könyvecskékre						391769 06
<i>Kölcsönök:</i>					„ folyószámlákra						82810 64
Váltó*	1536384	40			Visszleszámitolt váltók						769525 40
Leirva	2733			1533651	Atr. törlesztéses jelzálog kölcsön .						59179 54
Folyószámlai adósok				37975	Intézeti ház törlesztéses kölcsön .						45000
Jelzálog kölcsön				36024	<i>Különfélék:</i>						
Törlesztéses jelzálog kölcsön				59820	Fel nem vett osztalék						845
Kötvény kölcsön				131	Jótekonycél						92
Előleg kölcsön				460	<i>Átmeneti kamatok:</i>						
Hátralékos törlesztéses kölcsön részlet				5606	Váltók után	7924					
Perköltség előleg	1376	27			Jelzálog kölcsön	328	50				
Leirva	1376	27			Hátralékos visszleszámitolás	4545					12797 50
Óvásdíj előleg				147	Nyeresség áthozat	5256	19				
<i>Ingatlanok:</i>					Folyó évi nyereség	17493	94				22750 13
Intézeti ház	82843	73									
Leirva	2000			80843							
Árverésen vett ingatlanok				6238							
<i>Különfélék:</i>											
Biztosítás				1853							
Előrefizetett visszleszámitolási kamat				4904							
Felszerelés teljesen leirva											
*Ebből jelzáloggal biztosítva 897.800 K.				1854769							1854769 27
				27	*Ez évi hozzájárulással 171.749 89 K-ra emelkedik						

Eredmény-számla 1915. december hó 31-én.

Veszteség	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS		Nyereség	ÖSSZEG		ÖSSZESÍTÉS	
	K	f	K	f		K	f	K	f
<i>Adók:</i>					Nyeresség áthozat				5256 19
Allami és községi adó				13181	Bevett kamatok és jutalékok				142550 54
Illetékek				216	Ingatlanbér				420 —
Betét kamatadó				2074	Megtérült leirt követelés				73 90
<i>Kamatok:</i>									
Betétek után	20467	98							
Folyószámlák után	273	30		20741					
Visszleszámitolási kamat				58092					
Átr. törl. jz. kölcsön kamat				2953					
Intézetiház törl. kölcsön kamat				2722					
<i>Fizetések:</i>									
Tiszti és szolga fizetés				13352					
Napibiztosi díjak				1766					
Általános költségek				4341					
<i>Leírások:</i>									
Perköltség előleg	1376	27							
Intézetiház	2000								
Váltón	2733			6109					
Nyeresség áthozat	5256	19							
Folyó évi nyereség	17493	94		22750					
				148300					148300 63

Kaszó András
pénztárnok.

Telegdi József
ig. elnök.

Horváth József
igazgató.

Lukács Ferenc
igazgató.

Mezőtelegd, 1915 december hó 31-én.

Boldogh László
vezérigazgató.

Dajka Ferencz
igazgató.

Telegdi László
igazgatósági alelnök.
hadbavonult.

Lindenfeld Dávid
igazgató.

A jelen eredmény számlát a kereskedelmi törvény 195 §-hoz képest a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, mindenben egyezőnek találtuk.

Mezőtelegd, 1916 február 25.

Omischl Mihály
Dr. Szemes Ferenc

Szoboszlai Károly
könyvelésért.

Flatt Jenő
Dr. Mangra Demeter
hadbavonult.